

onalno, a ne teološki. Takav *modus operandi* vodio bi tome da se u budućnosti ne bismo bavili pitanjem odnosa klerika i laika, nego pitanjem odnosa laika-teologa i »običnih, normalnih« laika, tj. onih koji nemaju nikakvu službu u zajednici.

Hrvoje Kalem

Ivan MACUT

Suvremeni ekumenski pokret – Svjetske konferencije (1910. – 2013.). Pokret za život i djelovanje. Pokret za vjeru i ustrojstvo Crkve. Ekumensko vijeće crkava

– Glas Koncila, Zagreb, 2017., 240 str.

»Suvremeni ekumenski pokret, a kojim se u ovoj knjizi bavimo, nema alternative. Gledajući s odmakom na ekumenske događaje, susrete, inicijative u 20. stoljeću i sl., ne možemo ne ustvrditi da je doista to Božje djelo kojim on sam, malo-pomalo, vodi svoje učenike međusobnom upoznavanju, približavanju te, uvjereni smo, na koncu i vidljivom jedinstvu.« (7.). Prve su to riječi nove knjige autora Ivana Macuta kojima nas autor uvodi u svoj tekst. Riječ je o knjizi koja je objavljena 2017. godine pod naslovom: *Suvremeni ekumenski pokret – Svjetske konferencije (1910. – 2013.). Pokret za život i djelovanje. Pokret za vjeru i ustrojstvo Crkve. Ekumensko vijeće crkava*. Dakle, ova nedavno objavljena knjiga ekumenske je tematike, napisana

je na hrvatskom jeziku, a objavljena u izdanju Glasa Koncila u Zagrebu.

Kao što je vidljivo iz samoga naslova knjige, a onda i iz ranije navedenog citata, autor se u svome istraživanju pozabavio temom suvremenog ekumenskog pokreta. Ta tema koja je aktualna i značajna u ekumenskim krugovima zaokupila je njegov istraživački interes i pothvat da čitateljima približi važnost i značenje suvremenog ekumenskog pokreta. Stoga knjiga, podijeljena na dva velika poglavlja, obrađuje u prvoj poglavlju razvoj ekumenskog pokreta do osnutka Ekumenskog vijeća crkava (13.-79.), a u drugom poglavlju progovara o ekumenskom pokretu od osnutka Ekumenskog vijeća crkava (81.-166.).

Prvo poglavlje knjige autor započinje govoreći o *Svjetskoj misijskoj konferenciji* dok su u središtu istog poglavlja pokreti *Life and work* (Pokret za život i djelovanje) i *Faith and Order* (Pokret za vjeru i ustrojstvo). Naime, *Svjetska misijska konferencija* održana je u Edinburghu 1910. godine i upravo se ta godina smatra početkom suvremenog ekumenskog pokreta (usp. 15.-16.). Stoga autor prati događaje i osobe koje su povezane s tim pokretom od sama njegova začetka 1910. pa do danas. Međutim, jasno je da u ovom dijelu posebnu autorovu pozornost zaokupljaju pokreti *Life and work* i *Faith and Order*, ili drugim riječima dvije organizacije iz kojih je zapravo nastalo Ekumensko vijeće crkava te je i logično što je naglasak stavljen upravo na te organizacije. Tako u prvom dijelu

autor progovara o kontekstu nastanka Ekumenskog vijeća crkava, povezujući ga s određenim osobama i događajima te argumentirajući to relevantnim izvorima i literaturom.

Nakon ovako postavljenog okvira i konteksta u kojem se pojavio suvremeni ekumenski pokret i u kojem je nastalo Ekumensko vijeće crkava, uslijedit će drugo poglavlje posvećeno istom Vijeću te njegovoj ulozi i djelovanju od samoga osnutka. Tako autor prati doprinos Ekumenskog vijeća crkava suvremenom ekumenskom gibanju, posebno analizirajući rad i djelovanje generalnih skupština Vijeća. Već ovdje spomenuti svjetski ekumenski pokreti: pokret *Life and work – Pokret za život i djelovanje* i *Faith and Order – Pokret za vjeru i ustrojstvo* konačno su se i službeno ujedinili 23. kolovoza 1948. godine u Amsterdamu. To je ujedno i službeni nastanak Ekumenskog vijeća crkava koje od tada službeno djeluje te je i danas aktivno na ekumenskom planu. Ustanovilo ga je 147 evangeličkih i pravoslavnih crkava koje su sudjelovale na njegovoj prvoj generalnoj skupštini u Amsterdamu. Napomenimo i to da se ovaj broj evangeličkih i pravoslavnih crkava s vremenom povećavao te su se kasnije, osim ovih 147, i druge crkve službeno priključivale i postale članicama Ekumenskog vijeća crkava. Do danas je održano deset generalnih skupština Vijeća, od 1948. godine u Amsterdamu pa sve do posljednje koja je do sada održana, a koja je bila 2013. godine u Busanu. U međuvremenu mjesta održavanja

generalnih skupština bila su Evaston (1954.), New Delhi (1961.), Uppsala (1968.), Nairobi (1975.), Vancouver (1983.), Canberra (1991.), Harare (1998.), Porto Alegre (2006.).

Osim ovih dvaju poglavlja koja čine središnji dio knjige, njezini su sastavni dijelovi i: uvod (7.-12.), zaključak (167.-172.), kazalo imena (173.-178.), kazalo imena kontinenata, država i gradova (179.-180.), kazalo pojmova (181.-190.) te bibliografija (191.-195.). Dodatnu vrijednost knjizi daju i dodatci u kojima autor donosi proširenu ekumensku bibliografiju na hrvatskom jeziku (197.-209.), važnije mrežne stranice ekumenskih organizacija, crkvenih udruženja i saveza, instituta te časopisa (211.-213.), popis crkava članica Ekumenskog vijeća crkava (215.-224.) te popis generalnih tajnika Ekumenskog vijeća crkava od 1948. godine (225.). Na kraju knjige donesene su i recenzije trojice recenzenata koji ovu knjigu prepoznaju kao uistinu vrijedno djelo u području ekumenske teologije i u odnosu na temu suvremenog ekumenskog pokreta (229.-237.), a to su prof. dr. sc. Ante Mateljan, prof. dr. sc. Niko Ikić te izv. prof. dr. sc. Dušan Moro.

I kao što sam autor kaže u uvodu, »ovu knjigu predajemo javnosti s nakanom boljeg upoznavanja razvoja ekumenskog pokreta kroz svjetske konferencije: *Pokreta za život i djelovanje, Pokreta za vjeru i ustrojstvo Crkve te Ekumenskog vijeća crkava.*« (12.), čitajući ju uistinu se pobliže upoznajemo s nastankom i razvojem suvremenog ekumenskog

pokreta koji je nastao preko »različitih organizacija, susreta, pokreta i zauzetih pojedinaca« (11.). Upravo ono što je u uvodu najavljeno kao cilj autorova istraživanja ovom je knjigom i ostvareno.

Dodajmo i ovo da u svom tekstu autor ne ulazi u odnose Katoličke crkve prema suvremenom ekumenskom pokretu, ne bavi se njima niti posebno donosi stavove Katoličke crkve. Naime, mišljenja je da se tom problematikom treba pozabaviti u drugoj studiji u kojoj je potrebno prikazati ekumenski put Katoličke crkve. Stoga ovdje prije svega donosi nastojanja i sudjelovanja u ekumenskom pokretu protestantskih kao i pravoslavnih crkava.

Iako na hrvatskom govornom području već postoje autori koji su se bavili ovom tematikom, a i radovi koji ju u određenim segmentima obuhvaćaju, ipak treba reći da Macut na opširniji način obrađuje zadanu temu te je ova studija svakako dragocjen doprinos u ekumenskom području i obogaćenje za one koji se bave ili se namjeravaju baviti ekumenskim istraživanjima. Autor na opsežan način obrađuje suvremeni ekumenski pokret zahvaćajući 20. i početak 21. stoljeća, a sve to dokumentirajući na temelju relevantnih dokumenata i donoseći mnoštvo informacija povezanih sa zadanom temom.

Na koncu, možemo reći da je knjiga uistinu značajan i vrijedan doprinos u području ekumenske teologije na hrvatskom govornom području. Jednostavnog je stila tako da je jasna i ra-

zumljiva čitateljima, a što nimalo ne umanjuje njezinu stručnost i relevantnost. Štoviše, napisana je stručno i to je popraćeno referencama na temelju relevantnih izvora i literature te se knjiga može preporučiti i studentima i teolozima koji se bave ekumenskim temama i koji imaju interes za proučavanje suvremenog ekumenskog pokreta.

Antun Japundžić

Milan ŠIMUNOVIĆ – Ivica PAŽIN

Promjene u katehetskom pastoralu župne zajednice. Utopija ili stvarnost?

– Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2017., 462 str.

Dvadeset i peta obljetnica vjeronauka u školama u Republici Hrvatskoj kao i poziv hrvatskih biskupa na javnu raspravu o dokumentu »*Da vaša radost bude potpuna*« (Iv 15,11). *Kateheza i rast u vjeri u današnjim okolnostima* dva su značajna momenta suvremenog dušobrižništva Crkve u Hrvata. Naime, oni su, između ostalog, na jedinstven način ponovno ukazali na stara pitanja te potrebu novih promišljanja i putova kako bi katehetsko djelo Crkve uistinu bilo ono što treba biti te tako donosilo plodove za Crkvu i svijet.

U tom kontekstu valja čitati djelo renomiranih hrvatskih kateheta, prof. dr. Milana Šimunovića i prof. dr. Ivica Pažina. Njih su dvojica, možemo to tako reći, svoj život posvetili sveobuhvat-